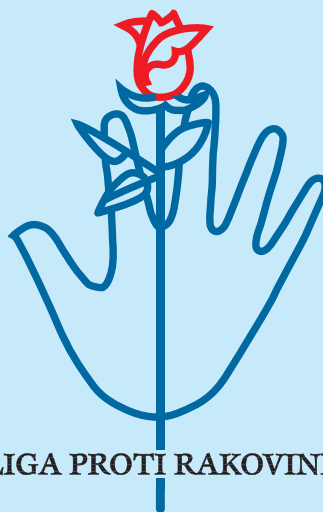

Liga proti rakovine SR

League Against Cancer in Slovakia

Výročná správa 2008 / Annual Report 2008

LIGA PROTI RAKOVINE®

Generálna rada / General Board

MUDr. Eva Siracká, DrSc.
Prezidentka/President

Doc. Ing. Čestmír Altaner, DrSc.
Viceprezident/Vicepresident

doc. Ing. Ivan Brezina, CSc.,
prof. MUDr. Michal Horňák, DrSc.
MUDr. Richard Hrubý, PhD.
MUDr. Zuzana Krišťúfková, PhD.
JUDr. Miloš Kvasňovský
Irena Michnová
prof. MUDr. Stanislav Špánik, CSc.
MUDr. Jozef Šufliarsky
doc. MUDr. Mária Wagnierová, CSc.

Vedecká rada / Scientific Board

doc. MUDr. Peter Beržinec, PhD.
prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.
prof. MUDr. Ivan Ďuriš, DrSc.
doc. MUDr. Juraj Ďurkovec, CSc.
prof. MUDr. Jozef Holomáň, DrSc.
prof. MUDr. Juraj Kaušitz, CSc.
prof. MUDr. Roman Kováč, CSc.
prof. MUDr. Ivan Koza, DrSc.
prof. MUDr. Peter Krišťúfek, CSc.
prof. MUDr. František Makai, DrSc.
doc. MUDr. Ivan Pleško, DrSc.
MUDr. Ján Siracký, DrSc.
prof. MUDr. Pavel Traubner, CSc.
MUDr. Viliam Ujházy, DrSc.
doc. MUDr. Eva Valovičová, CSc.

Pobočky Ligy proti rakovine / Units of the League against Cancer

Banská Bystrica, Bardejov, Košice, Lučenec, Michalovce, Nitra, Partizánske, Piešťany, Topoľčany, Trebišov, Trnava, Žilina

Svojpomocné kluby pre ženy s rakovinou prsníka / Self-Help groups for breast cancer patients

Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Lučenec, Michalovce, Liptovský Mikuláš, Partizánske, Pezinok, Poprad, Prešov, Skalica

Kolektívni členovia/Collective members

KLINČEK- Čadca, SLOVILCO- Martin, Turčianske Venuše – Martin, Klub IRIS- Nové Zámky

Revízná komisia / Control Board

MUDr. Vladimír Vlasák
RNDr. Viera Laginová, CSc.
MUDr. Jaroslava Machanová

Hlavná kancelária, sekretariát / Head Office, Secretariat

Ing. Eva Kováčová
Výkonná riaditeľka/Executive director

Ing. Margaréta Gačková
PR manažérka/ PR manager

Ing. Eva Tománková
Projekty, organizačné zložky
Projects, Affiliated units

Ing. Lenka Dendišová
Ekonomika a financie/Economy and finances

PhDr. Gabriela Horváthová
Projektová manažérka-informácie, výchova
Project manager- information, education

Michaela Horníková
Asistentka/Assistant

Viera Miškolciová
Správkyňa Domova pre rodičov, Bratislava
Home for parents administrator, Bratislava

Ing. Edita Čechová
Audítorka/ Auditor

LIGA PROTI RAKOVINE SR

Člen Medzinárodnej únie proti rakovine (UICC),
Člen Európskej asociácie líg proti rakovine (ECL)

Brestová 6
821 02 Bratislava
Tel./ +421 2 5292 1735
Fax/ +421 2 2081 2047
E-mail: lpr@lpr.sk
Web: www.lpr.sk
Bankový účet: VÚB – Bratislava – mesto, a.s.
Č. účtu: 104 832- 012/0200

Liga proti rakovine SR spája ľudí v spoločnom úsilí – predchádzať rakovine, zistiť ju včas, podporovať jej účinnú liečbu, starať sa o postihnutých a zlepšiť kvalitu ich života, zmierniť utrpenie a znížiť úmrtnosť na rakovinu.

Liga proti rakovine (LPR) bola založená v roku 1990 v Bratislave. Je to nezisková, nepolitická, charitatívna organizácia registrovaná na Slovensku ako občianske združenie. Je jedinou mimovládnu organizáciou na Slovensku zapojenou do programu kontroly rakoviny v Európe a vo svete a je v spojení s medzinárodnými organizáciami, s ktorými spolupracuje v oblastiach spoločného záujmu.

Hlavné oblasti činnosti LPR:

- prevencia rakoviny,
- informácie a výchova verejnosti,
- odborná výchova,
- starostlivosť o pacientov a ich rodiny, služby a rehabilitácia,
- podpora výskumu rakoviny,
- advokácia,
- získavanie finančných zdrojov.

Sídlo Ligy proti rakovine je v Bratislave.

LEAGUE AGAINST CANCER SLOVAKIA

Member of the International Union Against Cancer (UICC), Member of the European Association of Cancer Leagues (ECL)

Brestová 6
821 02 Bratislava
Tel./ +421 2 5292 1735
Fax/ +421 2 2081 2047
E-mail: lpr@lpr.sk
Web: www.lpr.sk
Bank account: VÚB – Bratislava – mesto, a.s.
Account number: 104 832- 012/0200

The League against Cancer Slovakia brings together people in a joint effort to – prevent cancer, detect cancer early, promote efficient treatment, care for patients, improve their quality of life, reduce suffering and deaths caused by cancer.

League against Cancer Slovakia (LAC) was founded in Bratislava in the year 1990 as the non-profit, non-political charity registered in Slovakia as the civic association. LAC is the only non-governmental organisation in Slovakia who participates in the cancer control programme in Europe and has links with a number of international organisations with which it shares common field of interests.

The main fields of LAC activity are:

- cancer prevention
- information and public education
- professional education
- cancer patients' care, services and rehabilitation
- cancer research support
- advocacy
- fundraising

The Head Office of the League against Cancer Slovakia is in Bratislava.

OBSAH

Príhovor

Vývoj chorobnosti a úmrtnosti
na rakovinu v 21. storočí

Výchova, informácie, prevencia

- Publikácie
- Onkologická výchova v školách

Psychosociálna pomoc

- Informačná a poradenská služba,
Linka pomoci
- Prázdniny pre deti s onkologickými
chorobami
- Pomáhame rodičom detí liečených
na rakovinu
- Rekondičné pobyty pre onkologických
pacientov
- Priama finančná podpora

Centrum pomoci

Podpora pre medicínske a výskumné projekty

12. Deň narcisov

Európsky týždeň proti rakovine

4. Seminár pre onkologických pacientov

Medzinárodná činnosť

Udalosti

Ako si nájdete viac informácií o LPR

Finančná správa

Správa audítora

CONTENT

Foreword

Development of cancer morbidity and mortality
in the 21st century

Education, information, prevention

- Publications
- Cancer education in schools

Psychosocial aid

- Information, counselling,
Help Line
- Vacations for child cancer
patients
- We help the parents of children
treated for cancer
- Reconditioning stays for cancer
patients
- Direct financial support

Cancer Help Center

Support to medical and research projects

The 12th Daffodil Day

European Cancer Week

4th Seminar for cancer patients

International activities

Events

How to find more about the LAC

Financial report

Auditor's report

PRÍHOVOR

Liga proti rakovine je na čelnom mieste úsilia zmierniť bremeno rakoviny, ktoré podľa súčasných trendov môže v najbližších desaťročiach výrazne narásť.

Vo Výročnej správe 2008 Vám chceme poskytnúť prehľad o širokom spektre našich aktivít a o použití finančných zdrojov, ktorými sa Liga proti rakovine SR významne podieľa na zdravotnej politike Slovenska.

Naša stratégia smeruje k pomoci v tých oblastiach, v ktorých chceme plniť naše poslanie - znížiť výskyt, utrpenie a úmrtie na rakovinu zdravotnou výchovou, primárnou prevenciou, včasným zistením, pokrokom v diagnostike, liečbe a výskume a starostlivosťou o pacientov a ich rodiny.

V priebehu našej existencie sme si uvedomili, ako veľmi je potrebné riešiť praktické i emocionálne potreby onkologických pacientov, a preto sme morálnu a psychosociálnu podporu tejto pomerne zanedbávanej oblasti zaradili do priorit našich dlhodobých plánov.

Otvorením Centra pomoci v Bratislave v októbri 2008 sme program starostlivosti rozšírili o početné bezplatné služby pre pacientov, ich rodiny a blízkych priateľov, ale i pre verejnosť. Ide o modelové zriadenie, prvé svojho druhu v našom štáte, ktorým chceme rozšíriť prístup k informovanosti, podpore a pomoci a priniesť radosť do života onkologických pacientov.

Kedže sme toho názoru, že kvalita života pacientov a tých, ktorí sa o nich starajú, by mala byť prioritou, rozhodli sme sa poskytovať rôzne formy pomoci prostredníctvom sieťovej spolupráce po celom Slovensku. V súvislosti s týmto dlhodobým plánom sme poskytli financie na vytvorenie ďalšieho Centra pomoci v Košiciach s cieľom zlepšiť kvalitu starostlivosti v regiónoch východného Slovenska.

FOREWORD

The League against Cancer is at the forefront of efforts to reduce the burden of cancer, which according to current trends may rise sharply over the next decades.

In our Annual Report 2008 we would like to provide an overview of the League's wide range of activities and of its use of resources for the cancer control programme, which have made it a credible and trusted contributor to health policy in our country.

Our strategy is to help those areas in which we can accomplish our mission – to achieve the greatest possible reduction in the incidence, suffering and mortality of cancer by means of public health education, primary prevention and early cancer detection, advances in diagnosis, treatment, research, and care for patients and their families.

In the course of our existence we have learned about the necessity of caring for the practical and emotional needs of patients. Therefore moral and psychosocial support in this rather neglected area has been given priority in our long-term plans.

The opening of our Cancer Help Centre in Bratislava in October 2008 extended our patients' support programme, offering multidisciplinary services free of charge for the benefit of the patients, their families and close friends, and also for the public. It is a unique model establishment in our country which intends to make support, advice and guidance more accessible and to bring enjoyment into the lives of cancer patients.

Since we believe that a higher priority should be given to the quality of life of the cancer patients and their carers, we have decided to provide various forms of patients' support by building a co-operation network across the country. In connection with this long-term plan the League against Cancer provided finances for establishment of a further Cancer Help Centre in Košice, to improve the quality of care in the East Slovakia regions.

Je prirodzené, že sme i naďalej pokračovali v poskytovaní finančnej podpory početným zdravotníckym inštitúciám, udeľovali granty na klinické a výskumné projekty, na paliatívnu starostlivosť, na ich spravovanie a vybavenie, aby sme tak pomohli zlepšiť ich prácu.

Jediným zdrojom príjmov Ligy proti rakovine sú cenné dary od našej verejnosti. Veľkú časť nášho ročného príjmu sme získali tradičnou verejnou zbierkou Deň narcisov a z úspešného príjmu z 2% zo zaplatenej dane.

Rada by som sa poďakovala všetkým našim priaznivcom za ich stálu podporu, ktorá pomáha zvýšiť pozornosť politikov i laickej verejnosti na riešenie problémov v kontrole rakoviny a dáva nádej na záchranu životov zlepšením zdravotnej starostlivosti, služieb, ale i pokrokom vo výskume.

It is natural that we have maintained our financial support to health institutions of various professional categories, providing funds for clinical and research projects, palliative care, running costs and equipment to help make their work more effective.

The sole source of income of the League against Cancer is generous public donations. A large part of the annual income in 2008 was raised during the traditional Daffodil Day and by designation of 2% of income tax from taxpayers.

I would like to thank all contributors for their continued support, which helps us to raise awareness among politicians and the lay public about the problems in cancer control and gives hope for saving lives through better care, services and advances in research.

A handwritten signature in black ink that reads "Eva Siracká". The signature is written in a cursive, flowing style.

Eva Siracká
prezidentka Ligy proti rakovine SR
President of the League against Cancer

VÝVOJ CHOROBNOSTI A ÚMRTNOSTI NA RAKOVINU V 21. STOROČÍ

Optimismus a realita

doc. MUDr. Ivan Pleško, DrSc.

V druhej polovici minulého storočia sa v odborných kruhoch začali debaty, ktoré z chronických neinfekčných chorôb budú mať dominantné postavenie v 21. storočí. Nešlo iba o zaujímavú teoretickú otázku, ale hlavne o včasné určenie orientácie zdravotníctva na zvládnutie zmien v štruktúre chorobnosti a na prípravu odborníkov i materiálnych potrieb. Pozornosť sa sústredila predovšetkým na odhady dopadu a vývoja srdcovocievnych chorôb, zodpovedných zhruba za polovicu úmrtí a zhubných nádorov, ktoré spôsobovali štvrtinu všetkých úmrtí vo vyspelých štátoch. Začali sa rozbiehať preventívne programy zamerané na zníženie ich výskytu a v konečnom dôsledku aj ich úmrtosti. Väčšina programov boja proti rakovine bola však nereálna, bola zameraná na celé široké spektrum nádorov, trpela nedostatkom financií a nevedla k očakávanému rýchlemu poklesu ich výskytu.

Spočiatku prevažovali optimistické predpovede vývoja výskytu onkologických chorôb, ktoré vychádzali z nesprávnej interpretácie epidemiologických nálezov. Tieto omyly viedli k nesprávnej predstave, že poznáme všetky príčiny vzniku zhubných nádorov a že ich odstránenie zo životného a pracovného prostredia ľudí povedie k ich zániku.

Vývoj celkovej úmrtosti bol v nasledujúcich rokoch ovplyvnený pozitívnymi dopadmi programov boja proti srdcovocievnyim chorobám, ktoré sa prejavili nečakane rýchlo a viedli k dramatickému poklesu celkovej úmrtosti, a tým k predĺženiu očakávanej priemernej dĺžky života vo viacerých vyspelých krajinách. Keďže prevažná väčšina chorôb spôsobených zhubnými nádormi sa vyskytuje u ľudí starších ako 65- rokov, zníženie výskytu srdcovocievnych chorôb spôsobilo vzostup zhubných nádorov. Už počiatočné skúsenosti z USA však ukázali, že priemerný vek úmrtia na zhubné nádory u mužov sa zvýšil

DEVELOPMENT OF CANCER MORBIDITY AND MORTALITY IN THE 21st CENTURY

Optimism and Reality

Assoc. Prof. MUDr. Ivan Pleško, Dr.Sc.

During the second half of the last century discussions were conducted among well-known professionals who tried to estimate which of the chronic non-communicable diseases would take up a dominant position in the 21st century. It was not only an interesting theoretical question but also a very important task for early orientation of health policy, so as to apprehend changes in the structure of morbidity and to prepare all necessary professional and material measures. Attention was concentrated mainly on two groups of diseases, to estimate their burden and expected evolution: cardio-vascular diseases, responsible for about half of the death rate, and malignant tumours, causing one quarter of the death rate, in developed countries. Several preventive programmes, orientated towards decreasing the incidence and consequently also the mortality caused by these diseases, were launched. Most of the cancer control programmes were not realistic, however, since they were directed to a large spectrum of cancer sites, were financially undernourished and did not lead to the expected rapid decrease of cancer incidence.

Initial predictions for the development of cancer diseases, based on incorrect interpretation of epidemiological findings, were optimistic. These errors led consequently to the false notion that the causal factors of nearly all human malignancies are known and that when removed from their vital and occupational environment they will cease to exist.

The evolution of overall mortality was influenced in the following years by the positive results achieved by programmes directed at cardiovascular diseases, which led unexpectedly to a rapid and dramatic decline of overall mortality and to extension of life expectancy in several developed countries. Since the prevailing majority of human malignancies occur in persons aged over 65 years, the decline in cardiovascular diseases led to an increase in cancer diseases. Early experiences from USA indicated 4-year rise in average age at deaths from cancer in males and si-

o 4 roky, čo svedčí o určitom úspechu. Podobný posun priemerného veku úmrtia sa pozoroval i v iných vyspelých štátoch a tento trend sa ukázal ako trvalý. Navyše časť nádorov u starších ľudí bola spôsobovaná nádormi pľúc, ktorým možno predísť.

Pri hodnotení vývoja onkologických chorôb sa osvedčili údaje zo 186 populačných onkologických registrov monitorujúcich okolo roku 1995 výskyt zhubných nádorov v 57 štátoch sveta. Údaje z registrov dovolili už od roku 1975 vytvárať pomerne presné odhady o výskyte ochorení na zhubné nádory v globálnom meradle i v jednotlivých oblastiach sveta nielen v danom období, ale pomohli odhadnúť aj ich vývoj v budúcich rokoch (Tab. 1).

milar trends with sustained increase of average age at death is apparent in several developed countries. Thus there has been some progress in deferring mortality from cancer in higher age groups. Moreover, a part of deaths in older persons were caused by lung cancer which is preventable.

For evaluation of the evolution of cancer diseases the data from 186 population-based cancer registries, which recorded cancer incidence in 57 countries of the world around the year 1995, proved to be very helpful. From 1975 these data not only enabled a relatively exact estimate of the number of new cancer cases per year globally and in various regions of the world at a given time, but also provided estimates of their development in the coming years. (Tab. 1).

Rok/Year	Počty ochorení/Number of cases			Počty úmrtí/ Number of deaths		
	Muži/Males	Ženy/Females	Spolu/Total	Muži/Males	Ženy/Females	Spolu/Total
1975	2,96	2,90	5,86	-	-	4,20
1980	3,25	3,10	6,35	2,80	2,40	5,20
1990	4,30	3,80	8,10	-	-	5,20
2000	5,30	4,80	10,10	3,50	2,70	6,20
2020			15,30			9,80

Tabuľka 1/ Table 1. Globálne odhady absolútnych počtov ochorení a úmrtí spôsobených zhubnými nádormi v miliónoch (Estimated global number of cancer cases and deaths from cancer in the years 1975 - 2020 in millions)

Uvádzané počty ochorení a úmrtí sú poznamenané rozdielmi v životnom štýle a vekovou štruktúrou populácie vyspelých a rozvojových krajín, pričom počty úmrtí a ochorení v rozvojových krajinách, ktoré si postupne obľubujú tzv. západný životný štýl i s jeho zlovykmi, budú už v roku 2020 podstatne vyššie ako vo vyspelých krajinách. Aplikácia vývoja chorobnosti a úmrtnosti na zhubné nádory v iných krajinách na naše podmienky nie je povzbudzujúca. Ochorenia a úmrtia na zhubné nádory budú nutne stúpať i u nás.

Skúsenosti z niektorých krajín však ukazujú, že boj proti nádorom môže byť úspešný. Keďže poznáme príčiny asi 40% všetkých nádorov, môžeme proti nim uplatniť metódy primárnej prevencie zamerané na odstránenie a zníženie

The number of cancer cases and deaths presented here reflects differences in the lifestyle and age structure of the population in developed and developing countries. The number of cancer cases and deaths in developing countries, which gradually incline towards the western life style with its unhealthy habits, will be higher in the year 2020 than that in developed countries. When the trend of evolution of cancer morbidity and mortality observed in other countries is applied to our conditions, the result is not encouraging. Cancer morbidity and mortality rates will necessarily increase over time in our country also. On the other hand, experience in some countries shows that efficient cancer control programmes can bring positive changes. In 40% of all cancers the causes are known, which means that they are preventable by using methods of primary prevention, by

nie rizikových faktorov zo životného prostredia a na presadzovanie zdravého životného štýlu. I keď boj proti fajčeniu považujú mnohí za otrepanú a zastaranú tému, aktívne fajčenie spolu s expozíciou nefajčiarov tabakovému dymu je zodpovedné za vznik 90% nádorov pľúc a za podstatnú časť nádorov iných orgánov. Efektívny boj proti fajčeniu a pasívnemu fajčeniu zavedený v mnohých krajinách zaznamenal pozitívne výsledky a spolu s umierneným požívaním alkoholu a so znížením obezity môže viesť k poklesu rakoviny o 40 – 50%. Vylepšenie tohto podielu sa môže dosiahnuť už teraz aplikáciou vakcín chrániacich pred vznikom zhubných nádorov pečene a krčka maternice. Primárna prevencia sa považuje za najlepšie riešenie, avšak vzhľadom na dlhú expozíciu, meranú na desaťročia, ktorá je potrebná pre vznik nádorov, nie je možné očakávať od preventívnych aktivít okamžité úspechy.

Všeobecne sa akceptuje fakt, že až 33% nádorov je možné úspešne liečiť. Podiel vyliečených nádorov určuje štádium choroby v čase jej zistenia a bezprostredná aplikácia účinnej liečby. Na Slovensku sa v ostatných rokoch podarilo znižovať úmrtnosť na nádory prsníka u žien napriek rastúcemu počtu chorých. Tento úspech sa pripisuje kvalitnej diagnostike a liečbe spolu s dlhodobým sledovaním prežívajúcich pacientok. Podobný priaznivý vývoj sme zaznamenali na Slovensku i pri nádoroch semenníkov u mužov. Významná úloha pripadá aktívnemu vyhľadávaniu skorých štádií chorôb u zdravej populácie, ktoré sa označuje ako skrining, a ktoré sa osvedčuje hlavne pri nádoroch krčka maternice, prsníka a hrubého čreva s konečníkom.

Je potrebné zdôrazniť, že rakovina sa považuje dnes i v budúcnosti za najväčšiu hrozbu pre ľudstvo. Z tohto pohľadu narastajú obavy, že všetko úsilie boja proti nej nie je dosť rýchle a že bude vyžadovať špecifický prístup. Tento môže zaručiť zavedenie a uplatňovanie národných onkologických plánov. Napriek tomu, že sú drahé a potrebujú veľké finančné i logistické zdroje, sú jedinou cestou k úspešnému riešeniu tohto obrovského zdravotného, ekonomického a sociálneho problému našej spoločnosti.

avoiding and reducing exposure to risk factors present in the vital and occupational environment, and by promoting healthy lifestyle. Even though the fight against smoking has sometimes been considered obsolete and the problem regarded as overestimated, it is well documented that 90% of lung cancers and a large proportion of other cancer sites in men and women are attributable to active smoking and to passive exposure of non-smokers to tobacco smoke. Effective initiatives launched in several countries, with the aim of eliminating tobacco smoking and environmental tobacco smoke, moderating consumption of alcohol and reversing rising obesity, can result in a 50% reduction in cancer incidence. Vaccination against liver and uterine cervix cancer could be the key for further improvement of cancer prevention. Primary prevention is considered the best solution for cancer control, but because of the long exposure necessary for the development of cancer, the effective impact of primary prevention may take several decades to appear.

It is generally accepted that 33% of cancers can be effectively cured. The proportion of cured cancers depends on the clinical stage of the disease at the time of the diagnosis and on immediate application of effective treatment. Slovakia has succeeded in recent years in decreasing the mortality of women with breast cancer, despite rapidly increasing incidence. This success may be attributed to modern diagnostics and effective treatment approaches and the long term follow-up and access to care of surviving patients. A similar favourable evolution has been obtained in Slovakia in testicular cancer also. Of enormous importance in improving the results of treatment is the recognition of the disease at an early stage through screening programmes in the healthy population; this has been documented as regards uterine cervix, breast and colorectal cancer.

It seems necessary to stress that cancer has been recognised as the biggest threat to mankind now and in the future. Bearing this in mind, there is a growing concern that all efforts are not going fast enough and that cancer deserves a special approach. This may be guaranteed by development and implementation of the national cancer control plans. Even though they are expensive, demanding both financial and logistic resources, they present the only way towards a successful solution of this enormous health, economic and social problem of our society.

VÝCHOVA, INFORMÁCIE, PREVENČIA

Výchovné, informačné a preventívne aktivity Ligy proti rakovine (LPR) sú rôzneho charakteru a sú určené pre verejnosť, pacientov a ich príbuzných.

S cieľom znížiť výskyt, chorobnosť a úmrtnosť na rakovinu zamerali sme sa predovšetkým na najčastejšie sa vyskytujúce nádorové choroby, ktorým sa dá predchádzať alebo ktoré sa dajú zistiť vo včasnom štádiu. S týmto úmyslom sme v roku 2008 vydali nové a doplnené brožúry o rakovine prsníka, krčka maternice, hrubého čreva a konečníka, semenníka, prostaty a močového mechúra, ako aj o škodlivých účinkoch fajčenia, slnenia, nezdravej stravy a telesnej nečinnosti. Cieľom veľkého počtu publikácií s rôznym zameraním vydávaných Ligou proti rakovine je, aby sa do povedomia občanov dostalo čo najviac informácií o rakovine.

Mnohí pacienti chcú mať najlepšie a najaktuálnejšie informácie o diagnostických a liečebných postupoch a o rôznych formách starostlivosti. V mnohých médiách, najmä na internete môžu nájsť veľa informácií, ktoré môžu byť nápomocné, ale často sú aj zavádzajúce a nesprávne. Správy o zázračnom vyliečení, ktoré môžu vyvolávať nedôveru ku konvenčnej liečbe, majú za následok, že pacient sa stane obeťou šarlatánstva.

Preto kladieme veľký dôraz na to, aby boli naše publikácie kvalitné. Naše brožúry a letáky píše odborníci v onkológii a z iných oblastí, ktorí spoľahlivo informujú a dávajú rady, ako sa vyrovať s chorobou.

EDUCATION, INFORMATION, PREVENTION

The education, information and prevention activities of the League against Cancer (LAC) are diverse and are directed at the public, patients and their relatives.

With the aim of reducing cancer incidence, morbidity and mortality special attention has been paid to prevalent cancer diseases that may be prevented or diagnosed at an early stage. With this goal in mind, in 2008 our newly revised and re-edited brochures focused on early detection of breast cancer, uterine cervix cancer, colorectal cancer, testicular, prostate and bladder cancer, and on the harmful effects of smoking, sun exposure, unhealthy diet and physical inactivity.

Many patients want to obtain the best and up-to-date information with respect to diagnostic and treatment procedures and care. In various media, especially on the internet, one can find a vast quantity of information that may be helpful but is sometimes confusing and even wrong. News about miraculous cures, causing some patients to mistrust conventional modes of treatment, can make those patients easy prey for quackery.

Emphasis is placed, therefore, on ensuring that the cancer information provided in our publications is of good quality. Our booklets and leaflets are written by cancer specialists and other professionals to give reliable information and advice on how to cope with the disease.

Publikácie vydané v roku 2008

- Ako sa zdravo stravovať
- Ako zvládnuť bolesť
- Chemoterapia
- Imunitný systém
- Informácie o rakovine pre mužov
- Informácie o rakovine pre ženy
- Rakovina semenníkov
- Obezita ťa obmedzuje
- Lymfedém hornej končatiny
- Rádioterapia zhubných nádorov
- Rakovina hrubého čreva a konečníka
- Rakovina kože
- Rakovina močového mechúra
- Rakovina pľúc
- Rakovina prostaty
- Rakovina prsníka
- Samovyšetovanie semenníkov
- Starostlivosť o vážne chorého pacienta v domácom prostredí

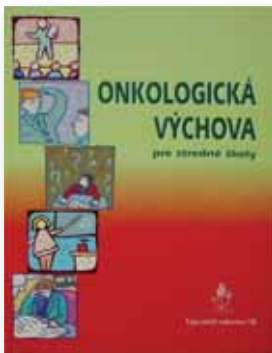
Aktuálny zoznam publikácií možno nájsť na našej webovej stránke www.lpr.sk.

Onkologická výchova v školách

Rok 2008 bol v poradí už 11. rokom trvania projektu, ktorý Liga proti rakovine realizuje a podporuje v 70 stredných školách na Slovensku organizovaním workshopov, prednášok, rôznych podujatí a poskytovaním učebníc, publikácií, technického vybavenia a finančnej podpory učiteľom.

Nová učebnica

Zo strany škôl je stále väčší dopyt po informáciách o najnovších pokrokoch v onkológii. Preto sme vydali novú učebnicu, rozšírenú o nové poznatky, ktorú pripravila doc. MUDr. Eva Valovičová, CSc., a ktorú sme poskytli všetkým školám na Slovensku zapojeným do tohto projektu. Učebnica obsahuje informácie o rôznych aspektoch rakoviny a špeciálne kapitoly zaoberajúce sa významom prevencie a rizík súvisiacich s fajčením, nezdravou

Publications edited in 2008

- How to Eat Properly
- How to Cope with Pain
- Chemotherapy
- The Immune System
- Cancer Information for Men
- Cancer Information for Women
- Testicular Cancer
- Obesity Holds You Back
- Lymphedema of the Lower Extremity
- Radiotherapy of Cancer
- Colorectal Cancer
- Skin Cancer
- Urinary Bladder Cancer
- Lung Cancer
- Prostate Cancer
- Breast Cancer
- Testicular Self-examination
- Home Care for Cancer Patients

A current list of publications may be found on our website www.lpr.sk.

Cancer Education in Schools

In 2008, for the 11th consecutive year, the League Against Cancer supported the project set up and run in 70 secondary schools throughout the country by organising workshops, lectures and special events, and by providing a textbook, publications, technical equipment and financial recompense for teachers.

New textbook

There is a growing demand from the schools for extended information on the latest developments in oncology. For this reason, a new expanded and updated edition of the textbook was prepared by Asst. Prof. Dr. Valovičová, CSc. and delivered to all participating schools. It offers the latest information on various aspects of cancer and special chapters dealing with the importance of prevention and avoidance of risks with regard to smoking, un-

stravou, telesnou nečinnosťou, obezitou a nadmerným vystavovaním sa slnečnému žiareniu. Pozornosť sa v nich venuje aj psychohygiene a vývoju zdravého sexuálneho života.

Zastavme masového vraha Nicco Teena - súťaž o najlepší scenár

V priebehu protifajčiarskej kampane, ktorú sme organizovali počas Európskeho týždňa proti rakovine v roku 2007 sme vyzvali školy zapojené do projektu Onkologická výchova, aby vypracovali scenár k výzve Zastavme masového vraha Nicco Teena. V dňoch 20. – 21. júna 2008 štyridsať škôl, ktoré sa súťaže zúčastnili, bolo pozvaných na vyhlásenie troch najlepších scenárov a za odmenu strávili v Bratislave dvojdnový pobyt sprevádzaný rôznymi podujatiami. Boli to ukážky samovyšetrenia prsníkov, spirometrie, varenia zdravej výživy a používania prostriedkov proti slnečnému žiareniu.

Víťazi troch najlepších scenárov boli odmenení cenami (1. Gymnázium vo Veľkom Krtíši, 2. Gymnázium v Žiline, 3. Gymnázium v Senici). Scenár, ktorý získal prvé miesto bol, prezentovaný v predstavení pripravenom hercami Divadla 3T zo Žiliny. V závere programu študenti absolvovali výlet loďou na hrad Devín a prehliadku Bratislavy v historickom vláčku.

healthy nutrition, physical inactivity, obesity, and sun exposure. Special emphasis has been paid to psychohygiene and development of healthy sexual life.

Stop the mass killer Nicco Teen - best scenario competition

During the antismoking campaign organised within European Cancer Week in 2007, a call was issued to schools involved in the Cancer Education Project to prepare a scenario corresponding with the message Stop the Mass Killer Nicco Teen. On June 20-21, 2008, forty schools participating in the competition were invited to attend the awards for the three best scenarios and to enjoy a two-day sojourn in Bratislava accompanied by a varied range of activities. These concerned demonstration of breast self-examination, spirometry, healthy cooking and the use of protective measures against sun overexposure.

Three prizes were awarded to the winners who succeeded in the competition (Veľký Krtíš High School, Žilina High School and Senica High School). The best scenario was presented in an artistic performance produced by Theatre 3T from Žilina. At the conclusion of the programme the students enjoyed a trip by boat to Devín Castle and Bratislava sightseeing in a historical "oldie train".

PSYCHOSOCIÁLNA POMOC

Diagnóza rakoviny, liečba a obdobie po liečbe môže mať negatívny dopad na kvalitu života pacientov a ich rodín. I keď pacienti žijú s perspektívou vyliečenia, ich ďalší život môže byť poznačený neistotou i prípadnými vedľajšími následkami liečby. Preto potrebujú podporu a starostlivý prístup, ktorý by splňal ich prania a túžby, zmenil ich postoj k chorobe a mal tak pozitívny dopad na zdravie a pocit pohody.

Liga proti rakovine považuje preto kontinuálne poskytovanie rôznych foriem podpory a starostlivosti o pacientov a ich rodiny za mimoriadne dôležité. Patria k nim:

- informačná a poradenská služba, Linka pomoci,
- letné a zimné prázdniny pre deti s onkologickými chorobami,
- starostlivosť o rodičov detí s onkologickými chorobami,
- rekondičné pobyty a rehabilitácia pre onkologických pacientov,
- priama finančná pomoc,
- početné služby poskytované Centrom pomoci.

PSYCHOSOCIAL AID

The diagnosis of cancer, intensive treatment and the period after treatment may have a negative impact on the quality of life of the patients and their families. Even though the patients are surviving with a perspective of cure, they can suffer lifelong from uncertainty about their lives or from side-effects caused by treatment. What they need is a supportive approach, compatible with their wishes and desires, which may change their attitude to the disease and their lifestyle and result in a positive impact on health and wellbeing.

The League against Cancer considers continuous support and care provided in various forms to patients and their families to be of extreme importance. These include:

- Information, counselling, helpline
- Summer and winter vacations for child cancer patients
- Care for parents of children treated for cancer
- Reconditioning stays, rehabilitation for cancer patients
- Direct financial help
- A wide range of free services provided in the Cancer Help Centre

Informačná a poradenská služba, Linka pomoci

Táto služba je určená pre každého, kto chce vedieť niečo o rakovine, potrebuje radu a pomoc. Umožňuje kontakt telefónom, e-mailom, webovou stránkou, osobnou návštevou a korešpondenciou. Jej dôležitou súčasťou je poskytovanie brožúr a letákov, ktoré sa venujú rôznym aspektom súvisiacim s rakovinou.

Otvorením Centra pomoci mohla táto služba, ktorá je v prevádzke od roku 1996, svoju činnosť rozšíriť. Lekári, odborníci v onkológii, sociálna sestra, psychológ a iní špecialisti sú k dispozícii od **pondelka do piatka** v čase od **9:00 do 13:00** a **14:00 do 16:00 hod.** podľa mesačne plánovaného rozvrhu, ktorý je prístupný na webovej stránke alebo na recepcii Centra pomoci. Návštevou internetovej stránky **www.lpr.sk**, použitím **e-mailu lpr@lpr.sk**, zavolaním na tel. číslo **02/ 52 96 51 48** alebo **návštevou** môže každý, koho sa rakovina nejakým spôsobom dotýka, pacienti, príbuzní a priatelia, ale aj iní nájsť odpoveď, radu a upokojenie.

Naše skúsenosti ukazujú, že informácie a psychosociálna podpora sú potrebné nielen v čase diagnózy choroby, ale v celom jej priebehu, čo potvrdzuje stále sa zvyšujúci záujem o túto službu najmä prostredníctvom e-mailu. Tieto kontakty s pacientmi a ich rodinami, ale i s verejnosťou nám dávajú podklad na plánovanie celoročných aktivít starostlivosti s použitím rôznych modelov informácií, výchovy, psychosociálnej podpory i priamej finančnej pomoci.

Prázdniny pre deti s onkologickými chorobami

Prázdninový program pre detských onkologických pacientov, ktorý sa uskutočňuje od roku 1998, pokračoval i v roku 2008. Okolo 150 detí vo vekových skupinách 6- 12 a 13- 18 zo všetkých regiónov Slovenska strávilo pekné prázdniny v

Cancer Help Centre Information, Counselling, Helpline

This service established in 1996 offers assistance for all those who have questions about cancer, or need advice and guidance. It enables contacts through telephone, e-mail, website, face-to-face visits and correspondence. An important part of this service is providing booklets and leaflets dealing with various cancer related issues.

With the opening of the Cancer Help Centre this service has substantially enlarged its activities. Medical doctors specialising in cancer and other disciplines, a social worker and a psychologist are on hand **Monday to Friday from 9am -1pm and 2pm - 4pm**, according to the monthly planned schedule available on our website and at the reception of the Cancer Help Centre. By visiting **www.lpr.sk**, **e-mail lpr@lpr.sk**, calling **02/ 52 96 51 48** or making a **personal visit**, anyone affected by cancer – patients, relatives, friends but also others – can find answers, advice, and support.

Our experience shows that information and psychosocial support is necessary not only at the time of diagnosis but during all stages of the disease, as documented by an increasing number of contacts, mainly through e-mail.

These contacts with patients and their families and also with the public provide the basis for planning the year-round activities, using several models of care.

Vacations for Child Cancer Patients

The programme of vacations for child cancer patients, operational from 1998, continued also in 2008. In total, around 150 children from all regions of the country in the age groups 6-12 and 13-18 spent very nice vacations in three summer

troch letných táboroch (Liptovská Teplička, Stará Turá a pri mori v Chorvátsku) a v jednom zimnom tábore v horách.

Každý rok sa môžu deti tešiť z letných a zimných prázdnin vďaka pomoci Ligy proti rakovine, ktorá ich financuje a vďaka obetavej aj osvedčenej organizácii zo strany Klubu detskej nádeje vedenej nadšenými vysokoškôlkami a inými dobrovoľníkmi.

Pomáhame rodičom detí liečených na rakovinu

„Domovy“ pre rodičov detí chorých na rakovinu, ktoré boli zriadené v Bratislave a Banskej Bystrici sú súčasťou širokého programu psychosociálnej pomoci Ligy proti rakovine. Táto bezplatná služba sa poskytuje rodičom alebo príbuzným, ktorí potrebujú stráviť pri deťoch liečených v nemocnici kratší alebo dlhší čas.

camps (Liptovská Teplička, Stará Turá, and at the seaside in Croatia) and in one winter camp in the mountains.

Each year children can enjoy summer and winter days thanks to the financial support of the League against Cancer and the devoted and experienced organisational assistance of the Children's Hope Club, managed by enthusiastic university students and other volunteers.

We Help the Parents of Children Treated for Cancer

The “Homes” for parents of children ill with cancer that had been established in Bratislava and Banská Bystrica with financial help from the League against Cancer are part of an expanded programme of psychosocial support. This service, free of charge, is provided to parents or other relatives who need to spend shorter or longer stays for children during their treatment in a hospital.

„Domov“ v Bratislave, otvorený v roku 2005, má k dispozícii päť bytov s ubytovacou kapacitou pre 20 osôb, rodičov alebo iných príbuzných detí prichádzajúcich na liečbu na Detskú kliniku Fakultnej nemocnice na Kramároch zo všetkých regiónov Slovenska. Podobný „Domov“, ktorý sa zriadil s finančnou pomocou Ligy proti rakovine v Banskej Bystrici ponúka rovnaké služby pre desať osôb.

Tieto zariadenia poskytujú príjemnú atmosféru a všetci, ktorí majú spoločné problémy tu môžu nájsť odpočinok, môžu sa o nich porozprávať a vzájomne si pomáhať ako prekonať bolesť a nájsť nádej.

Bez značnej finančnej pomoci Ligy proti rakovine, ktorá hradí všetky náklady spojené s prevádzkou, nebolo by poskytovanie tejto veľmi dôležitej psychosociálnej podpory zlepšujúcej kvalitu života postihnutých možné.

Rekondičné pobyty

Veľký počet žien prežívajúcich rakovinu prsníka a iní onkologickí pacienti z celého Slovenska mali opäť možnosť stráviť pekné dni vo Vysokých Tatrách a v rôznych kúpeľoch na Slovensku. Pre prežívajúcich pacientov, ktorých spája podobný

The “Home” in Bratislava, operating from 2004, has five flats with a capacity of 20 beds for accommodation for parents or other relatives coming with their children from all regions of Slovakia for treatment at the Paediatric Clinic of the Faculty Hospital, Kramáre. A similar “Home” established in Banská Bystrica in 2005 offers the same service for 10 persons.

These establishments provide a comfortable atmosphere in which those who face the same problems can have a rest, talk and help each other alleviate their pains and find hope.

Without the large financial help of the League against Cancer which pays all expenses necessary for the operation, this important psychosocial support improving the quality of life would not have been possible.

Reconditioning Stays for Cancer Patients

Breast cancer patients organised in the self-help clubs and other patients from the whole country again had the opportunity to spend pleasant days in the High Tatra mountains and various spas in Slovakia. For cancer survivors, contacts

osud je príjemné rekreačné prostredie zdrojom inšpirácie a morálnej vzpruhy, poskytuje výborné podmienky na rehabilitáciu, usporiadanie rôznych spoločenských podujatí a návštev zaujímavých miest prinášajúcich radosť do života pacientov. V roku 2008 túto formu psychosociálnej pomoci pre 820 prežívajúcich pacientov umožnili financie získané zo Dňa narcisov.

Priama finančná podpora

V roku 2008 Komisia Ligy proti rakovine SR poverená riešením finančnej podpory jednotlivých osôb alebo rodín, ktoré sa v dôsledku rakoviny dostali do zlej ekonomickej situácie, prijala 65 žiadostí. Z nich kladne vybavila 63 s celkovou sumou podpory vo výške 927 000 Sk (30 770,76 €). Žiadosti dokumentujú, ako rakovina a následné problémy môžu v mnohých prípadoch zmeniť životnú úroveň, a poukazujú všeobecne na mnohé nedostatky starostlivosti o chorých pacientov.

CENTRUM POMOCI

Myšlienka vytvoriť Centrum pomoci v hlavnom meste Slovenska Bratislave podľa vzoru niektorých západných krajín Európy dospela v roku 2005 ku konečnému rozhodnutiu. Prvé kroky sme urobili kúpou staršieho domu zo záhradou, ktorý sme sa rozhodli rekonštruovať a inovovať. Počas nasledujúcich troch rokov sme sa snažili intenzívnou prácou prekonávať viaceré administra-

with others who have faced similar challenges in a pleasant recreation atmosphere offers a source of inspiration and moral support and provides excellent opportunities for rehabilitation, arrangement of social events and visits to interesting places, bringing enjoyment into these cancer survivors' lives. In 2008 this form of psychosocial support, given from the funds raised during the Daffodil Day, was provided to 820 cancer survivors.

Direct Financial Support

In 2008, the section of the League against Cancer in charge of direct financial support for individual persons and families having economic difficulties in consequence of the disease received 65 applications for financial support. From these 63 applicants were given a sum totalling 927 000 SK (30 770,76 €). The applications have shown how in many cases cancer and resulting problems can change the standard of living, and have also pointed to weaknesses of social cancer care in general.

CANCER HELP CENTRE

The idea of setting up a Cancer Help Centre in the capital of Slovakia, Bratislava, following the examples of some West European countries, had occurred to us in 2005 and a final decision was taken to do so. The first steps had been taken. An older house with a garden was bought for reconstruction and renovation. The three years that followed were years of intensive work to

tívne i iné neočakávané prekážky. Zabezpečenie stavebných prác záviselo od finančnej situácie, a preto sme sa veľmi usilovali získať potrebné fondy na dokončenie tohto projektu. Keďže Liga proti rakovine SR nepoberá od štátu žiadnu priamu finančnú podporu, náš príjem je závislý iba od finančných darov.

Kladný prístup viacerých sponzorov, ale predovšetkým porozumenie našich spoluobčanov-platcov daní, ktorí nám venovali 2% zo zaplatenej dane, uľahčili financovanie a dokončenie tohto unikátneho projektu. Koncom leta 2008 bola rekonštrukcia ukončená a 16. októbra bolo Centrum pomoci slávnostne otvorené.

Centrum pomoci tvorí samostatná budova so záhradou, ktorá sa nachádza v relatívne pokojnej oblasti mestskej časti Bratislava – Ružinov a je ľahko prístupná verejnou dopravou. Riešili sme ju tak, aby vytvárala príjemné prostredie prinášajúce potešenie pre pacientov a ich príbuzných a pocit pohody poskytovaním rôznych služieb starostlivosti a pomoci a aby aj umožňovala verejnosti prístup k informáciám a radám. Všetky služby sú bezplatné.

Na prvom podlaží sú dve miestnosti pre rehabilitáciu a relaxáciu s možnosťou masáže, aromaterapie, aerobiku, fitnessu a iných metód pomáhajúcich uvoľňovať stres a zlepšiť kvalitu života. Druhá časť prvého podlažia je vyhradená pre informačnú a poradenskú službu a Linku pomoci s tímom viacerých odborníkov (lekári – onkológovia, sociálna sestra, psychológ, iní).

overcome various administrative and other unexpected obstacles. Securing the continuation of the building work was dependent on the financial situation, and we worked hard to raise funds for completion of the project. Since the League against Cancer does not receive any direct financial support from the government, our income was fully dependent on financial donations.

The positive attitude of several sponsors, but mainly the understanding of our citizens – the taxpayers who provided us with 2% of income tax – facilitated the financing and implementation of this exceptional project. In late summer 2008 the reconstruction of the building was completed, and on October 16 the Cancer Help Centre was officially opened.

It is a free-standing building with a garden in a relatively quiet part of Bratislava in the Ružinov district, easily accessible by public transport. It has been designed to provide a soothing atmosphere bringing a feeling of wellbeing to the patients, their relatives and friends, with several services of caring and support but also offering access to information and advice for the general public. All services are free of charge.

The first floor consists of two rehabilitation and relaxation rooms providing space for massage therapy, fitness, aromatherapy, aerobic and other methods helping to reduce stress and improve the quality of life. The other part of the first floor is used for an information and counselling service and a helpline operating with a multidisciplinary team of specialists.

Druhé podlažie tvorí priestraná hala s pohodlným sedením, knižnica a konferenčná miestnosť, ktorá sa dá ľahko upraviť na tri oddelené priestory pre menšie skupiny. Tu plánujeme usporiadať prednášky, kurzy, semináre a workshopy s psychosociálnym zameraním i iné, o ktoré by mala záujem aj verejnosť. Pre mnohých postihnutých rakovinou je stretávanie s ľuďmi, ktorí majú podobný osud zdrojom podpory a inšpirácie, pretože sa môžu o svojich problémoch rozprávať a vzájomne si rozumejú.

The second floor has an open lobby with comfortable seats and a conference room with a library, easily transformed into three separate spaces for small group sessions. Here we plan to organise lectures, courses, seminars, and workshops related to psychosocial aspects and various issues of interest for the public. We also intend to arrange social events to bring enjoyment into the lives of patients. For many people dealing with cancer, socialising with others who face a similar fate and understand one's own problems is a source of support and inspiration.

Príslahlá záhrada umožňuje organizovať pikniky a iné podujatia pre pohodu návštevníkov.

V októbri 2008 sa Liga proti rakovine a jej hlavná kancelária presťahovali do nových priestorov, aby boli všetkým prístupnejšie a aby sa celoštátne aktivity mohli organizovať pod jednou strechou.

The adjacent garden is ready for arranging picnics and offers a place of wellness.

In October 2008 the League against Cancer moved with its Head Office to new premises on the third floor of the Cancer Help Centre, in order to become more visible and available and to organise nation-

S cieľom zlepšiť starostlivosť o ľudí postihnutých rakovinou na Slovensku, Liga proti rakovine včlenila financie na zriadenie podobného Centra pomoci v Košiciach, aby sa aj v regiónoch východného Slovenska mohli uskutočňovať programy, ktoré zlepšujú kvalitu života postihnutých.

PODPORA PRE MEDICÍNSKE A VÝSKUMNÉ PROJEKTY, ROZVOJ NOVÝCH TECHNÍK, METÓD A SLUŽIEB

V ostatných rokoch dostávame narastajúci počet žiadostí o finančnú podporu z viacerých klinických a výskumných pracovísk a zariadení pre paliatívnu a hospicovú starostlivosť. Generálna rada LPR starostlivo zvažuje, ktorým oblastiam treba dať prednosť. Je zrejmé, že v mnohých prípadoch je potrebné finančne vypomôcť aj pri obstarávaní vybavenia a na chod pracovísk, aby sa ich práca mohla skvalitniť, ale nepovažujeme to za oblasť našej povinnosti a zodpovednosti.

V roku 2008 vynaložila Liga proti rakovine 11 207 812 Sk (372 031,20 €) na podporu viacerých klinických a výskumných projektov, na novú techniku a metódy a na programy paliatívnej a hospicovej starostlivosti a na iné služby, ktoré zlepšujú kvalitu starostlivosti o pacienta v celej krajine.

Zoznam ukazuje kam sme dali peniaze:

Lekárska fakulta UK, Bratislava; Onkologický ústav sv. Alžbety, Bratislava; Ústav experimentálnej onkológie SAV, Bratislava; Národný onkologický ústav, Bratislava;

wide activities better under one roof. With the aim of improving care for people with cancer across the country, the League against Cancer allocated finances for establishment of a further Cancer Help Centre in Košice to provide programmes that help improve aspects of the quality of life.

SUPPORT FOR MEDICAL AND RESEARCH PROJECTS, DEVELOPMENT OF NEW TECHNIQUES, METHODS AND SERVICES

In recent years we have been receiving an increased number of applications for financial support from several clinical and research institutions and establishments for palliative and hospice care. The General Board does important work in identifying areas that should receive priority. We have recognized that in many cases it is important to provide financial support also for equipment and running costs to make the work more effective, but we do not regard this as our responsibility.

In 2008 the League against Cancer spent 11 207 812 SK (372 031,20 €) on supporting a wide range of clinical and research projects, new techniques and methods, and palliative and hospice care programmes and other services improving the quality of patient care throughout the country.

The following list shows where we gave the money:

School of Medicine, Comenius University, Bratislava; St. Elizabeth Cancer Institute, Bratislava; Cancer Research Institute SAS, Bratislava;

va; Východoslovenský onkologický ústav, Košice; Fakultná nemocnica L. Pasteura, Košice; Univerzita J. P. Šafárika, Košice; Všeobecná nemocnica s poliklinikou, Lučenec; Nemocnica s poliklinikou, Bojnice; Nemocnica A. Wintera, Piešťany; Fakultná nemocnica, Nitra; Detská fakultná nemocnica, Banská Bystrica; Martinská fakultná nemocnica, Martin; Ústav patologickej anatómie MFN, Martin; Nemocnica L. Svobodu, Svidník; Hospic Pro Vitae, Lučenec; Hospic Refugium, Trenčín; Hospic Medika R; Fakultná nemocnica s poliklinikou, Prešov; Odborný geriatrický ústav, Košice; Nemocnica s poliklinikou, Čadca.

12. DEŇ NARCISOV

Tradičný Deň narcisov sa v roku 2008 konal **11. apríla**. Ako obvykle vyžadoval náročnú organizáciu zo strany Ligy proti rakovine i všetkých partnerov, ktorí sa do tejto jednodňovej kampane zapojili. Intenzívna medializácia, 14 700 dobrovoľníkov z radov študentov, vysokoškolačkov, Slovenského skautingu, Slovenského Červeného kríža, početných inštitúcií a organizácií, reťaz super a hypermarketov, ako aj rôzne sprievodné podujatia významne prispeli k úspechu tejto kampane. Jej výťažok **24 265 398 SK (805 463,65 €)** bol oproti predchádzajúcemu roku, kedy sa získalo 20 678 712 Sk (686 407, 47 €), vyšší.

Je veľmi potešiteľné, že sa na Dni narcisov zúčastňuje toľko občanov so záujmom prispieť a sme šťastní, že tisíce občanov sa vie v jeden deň spojiť pre jednu vec.

National Cancer Institute, Bratislava; East Slovakia Cancer Institute, Košice; L.Pasteur Faculty Hospital, Košice; J.P.Šafarik University, Košice; General Hospital, Lučenec; Hospital, Bojnice; A.Winter Hospital, Piešťany; Faculty Hospital, Nitra; Paediatry Faculty Hospital, Banská Bystrica; Faculty Hospital, Martin; Institute of Pathology Anatomy, Martin; L.Svoboda Hospital, Svidník; Hospice Pro Vitae, Lučenec; Hospice Refugium, Trenčín; Medica R Hospice; Geriatry Institute, Košice; Faculty Hospital, Prešov; Hospital, Čadca.

THE 12TH DAFFODIL DAY

The traditional Daffodil Day was held on **April 11, 2008**. As usual it required efficient organisation by the League against Cancer and all participating partners who joined the one-day fundraising campaign. There was intensive media coverage, and 14 700 volunteers – students, university students, Slovak Scouting, Slovak Red Cross, numerous institutions and organisations, a chain of super- and hypermarkets and various companies – added to the success of the campaign. It brought in **24 265 398 SK (805 463,65 €)**, an increased figure in comparison with the preceding year 2007 - 20 678 712 SK (686 407, 47 €)

It is very positive that there are so many dedicated citizens participating in the Daffodil Day to raise money, and we are happy that thousands of people are coming together for one cause.

Ako vidno zo správy o rozdelení peňazí, ktorá je v detailoch uvedená na webovej stránke www.lpr.sk, výťažok bol použitý na rôzne projekty celoročného programu určené nielen pre dobro tých, ktorí to najviac potrebujú, ale i pre celú populáciu.

As seen from the report on allocation of the money presented here and in detail on our web site, the money was used for various projects of the year-round programme, aimed to benefit those who need it most and the entire population as well.

ROZDELENIE ČISTÉHO VÝNOSU ZBIERKY DŇA NARCISOV / ALLOCATION OF THE DAFFODIL DAY NET INCOME

20 786 874 SK (689 997,81 €)

1. Medicínske a výskumné projekty, rozvoj nových techník a metód v prevencii, diagnostike a liečbe / Medical and research projects, development of new techniques and methods in prevention, diagnostics, treatment	9 786 000 SK (324 835,70 €)
2. Psychosociálna starostlivosť, podpora pacientov a ich rodín / Psychosocial care and support to cancer patients and their families	
a. Prázdniny pre detských onkologických pacientov, rekondičné pobyty pre onkologických pacientov / Vacations for child cancer patients, reconditioning stays for cancer patients	1 815 000 SK (60 246,96 €)
b. Paliatívna a hospicová starostlivosť / Palliative and hospice care	1 310 000 SK (43 484,03 €)
c. Priama finančná pomoc pacientom a ich rodinám / Direct financial support to cancer patients and their families	475 000 SK (15 767,11 €)
d. Centrum pomoci, Bratislava (zariadenie pre poskytovanie služieb) / Cancer Help Centre, Bratislava (equipment)	1 614 617 SK (53 595,47 €)
e. Centrum pomoci, Košice (rekonštrukcia) / Cancer Help Centre, Košice (reconstruction)	1 650 000 SK (54 769,97 €)
Spolu / Total	6 864 617 SK (227 863,54 €)
3. Informácie, výchova, prevencia	
a. Onkologická výchova v školách / Cancer education in schools	473 079 SK (15 703,35 €)
b. Preventívne kampane, Linka pomoci, brožúry, letáky a iné tlačoviny / Prevention campaigns, Helpline, booklets, leaflets and other printed material	648 077,30 SK (21 512,23 €)
Spolu / Total	1 121 156,30 SK (37 215,57 €)
4. Finančná pomoc pre regionálne programy organizačných zložiek LPR / Financial assistance in regional programmes of the LAC affiliated units	
Spolu (1 + 2 + 3 + 4) / Total (1 + 2 + 3 + 4)	20 837 143,30 SK (691 666,44 €)

Poznámka: Rozdiel 50 269,30 SK (1 668,64 €) bol hradený z iných zdrojov. / Note: The difference of 50 269,30 SK (1 668,64 €) was covered from other sources.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ PROTI RAKOVINE

Európsky týždeň proti rakovine sa venuje každoročne propagácii zdravia a prevencii.

Kampaň Týždňa proti rakovine, ktorá sa konala v druhej polovici októbra 2008, sa zamerala na nebezpečenstvo nadváhy a obezity u detí. Stúpajúci trend výskytu obezity u detí vyvoláva veľké obavy. Viaceré štúdie dokázali, že deti, ktoré majú vo veku 11 rokov nadváhu alebo sú obézne, ponúajú si toto bremeno s veľkou pravdepodobnosťou až do dospelosti. Veľa druhov rakoviny u dospelých súvisí s obezitou - hrubé črevo, konečník, telo maternice, obličky, žľázka, pažerák.

Heslo našej kampane „**Obezita ťa obmedzuje**“ malo oslovovať nielen deti, ale najmä rodičov, ktorí sú zodpovední za výber jedla a nápojov pre svoje deti. Odporúčania zdravej stravy a telesnej činnosti pokryli celú krajinu s použitím rôznych foriem medializácie – rozhlasom, prednáškami, brožúrkami a letákmi rozširovanými vlakovou poštou a iným spôsobom distribúcie, pohyblivou reklamou s vizuálom znázorňujúcim veselú a štíhlu mrkvičku a znechutene sa tváriaci tučný steak.

V **Deň jablák**, ktorý tradične sprevádza Týždeň proti rakovine, sa rozdalo v uliciach mnohých miest množstvo jablák (len v Bratislave 15 ton, bezplatne dodaných dlhoročným partnerom), ktoré symbolizovali zdravý spôsob výživy.

EUROPEAN CANCER WEEK

Every year the European Cancer Week campaign is dedicated to promotion of health and prevention.

In 2008 the campaign, organised in the second half of October, conveyed the message of the dangers of overweight and obesity in children. The rising trend of obesity in children is a cause of concern. It has been documented in several studies that children who are overweight or obese at the age of 11 are likely to take the weight with them into adulthood. In adults there are several weight-related cancers – colon, rectum, breast, uterine body, kidney, gall bladder, oesophagus.

Our campaign “**Obesity Holds You Back**” was directed at children and mainly at their parents, who are responsible for choices of food and drinks for their children. Recommendations for healthy diet and physical activity were disseminated in various forms across the country – broadcasts, lectures, booklets, leaflets, train-mail, and moving boards showing a visual of a cheerful slim carrot and a sour-looking fat steak.

On the traditional “**Apple Day**” accompanying the Week against Cancer a huge number of apples were distributed in the streets of many towns (in Bratislava alone there were 15 tons kindly donated by our partner of many years) as a symbol of healthy diet.

V priebehu týždňa proti rakovine sa uskutočnili viaceré výchovné prednášky pre školy s ukážkou zdravého varenia.

4. PACIENTSKÝ SEMINÁR V KOŠICIACH

4. Pacientský seminár organizovaný v rámci XII. Chemoterapeutických dní v Košiciach sa konal 6. decembra 2008. Seminár sa stal opäť fórom pre pacientov a odborníkov v onkológii, na ktorom mohli vyjadriť svoje názory a skúsenosti a poskytnúť aj užitočné informácie. Program sa venoval rôznym témam – Informácia o Centre pomoci v Bratislave a o plánoch na zriadenie podobného Centra v Košiciach, psychosociálne aspekty zvládania onkologickej choroby, Komunikačné bariéry – zdravotník a pacient, Obezita a fyzická aktivita, Sexualita a rakovina.

Druhá časť seminára sa zaoberala činnosťou svojpomocného klubu pre ženy s rakovinou prsníka Viktória v Košiciach.

Pozitívne ohlasy z týchto seminárov sú silným dôkazom ich veľkého významu, ako aj potreby ich pravidelného pokračovania.

MEDZINÁRODNÉ VZŤAHY

Pracovné skupiny ECL – Podpora pacientov a Informácie pre pacientov s rakovinou

Liga proti rakovine je zapojená do programu uvedených pracovných skupín pacientov, ktoré sú špecifickou a významnou súčasťou práce európskych líg proti rakovine. Ich činnosť smeruje k poskytovaniu informácií, emocionálnej a praktickej podpore a k výchove, formou rôznych služieb pre pacientov, ich rodiny a priateľov, veľmi účinných pri zmiernení psychického bremena ako súčasť komplexnej starostlivosti o pacientov.

During the Cancer Week various educational lectures were held for schools with demonstrations of healthy cooking.

4TH PATIENTS' SEMINAR IN KOŠICE

The traditional seminar organised in the framework of the XII Chemotherapy Day in Košice, held on December 8, 2008, has again provided a forum for cancer patients and professionals in oncology for expressing their opinions and experiences and delivering useful information. The programme dealt with diverse topics – Information about the Cancer Help Centre in Bratislava and about the plans for establishment of a similar Centre in Košice, Psychosocial aspects of coping with the disease, Communication barriers in the health carer / patient relation, Obesity and physical activity, Sexuality and cancer. The second half of the seminar dealt with the activities of the breast cancer self-help club Victoria in Košice.

The positive feedback received about these seminars reinforces their significance and the need to continue holding such regular meetings.

INTERNATIONAL LINKS

ECL Patient Support and Cancer Patients Information Working Groups

The League against Cancer has been participating in the programme of the Patients Support Working Group and the Cancer Patient Information Group, which deal with specific and important issues in the work of the European Cancer Leagues. The activities of these groups include information, education, and emotional and practical support provided by various services to patients, their families and friends. They are proving to be effective in reducing the psychosocial burden and they play an important role as part of the routine management of cancer care.

Ochrana pred slnkom a kožná rakovina

V júni 2008 zorganizovala ECL v Bruseli workshop zameraný na ochranu pred slnkom, ktorý sa venoval možnostiam použitia médií v kampani. Po ňom nasledovala večerná diskusia v Európskom parlamente o prevencii a včasnej diagnóze kožnej rakoviny. V závere workshopu sa prijal návrh, aby sa činnosť smerujúca k ochranným opatreniam proti slnku zaradila do stratégie prevencie a včasného zistenia kožnej rakoviny.

Svetový deň proti rakovine – 4. február

4. február bol vyhlásený v roku 2000 za Svetový deň proti rakovine. V roku 2007 Medzinárodná únia proti rakovine (UICC) iniciovala 5-ročnú preventívnu kampaň zameranú na deti „Deti dneška sú budúcnosťou sveta“, s posolstvom chrániť deti, adresovanú rodičom. V r. 2008 vyhlásila celoročnú tému „Milujem svoje detstvo bez dymu“, ktorá má za cieľ zabezpečiť deťom, aby žili v prostredí bez tabakového dymu. Liga proti rakovine SR sa prihlásila k tejto výzve a pripravila rôzne podujatia upozorňujúce rodičov i verejnosť, aby deti doma, v aute i na verejných miestach, kde sa hrajú a kde žijú, neprichádzali do styku s dymom. Letáky a plagáty upozorňujúce na nebezpečenstvo dymu z druhej ruky a na jeho následky sa distribuovali v školách a na verejných miestach a vlakovou poštou po celom Slovensku.

20. Svetový onkologický kongres

V dňoch 27. – 31. augusta 2008 sa konal v Ženeve 20. Svetový onkologický kongres. Toto fórum, ktoré sa od roku 1933 organizuje pravidelne každé štyri roky a od roku 2006 každé dva roky, poskytuje príležitosť získať nové informácie a podeliť sa o skúsenosti so všetkými, ktorí sú zapojení do globálneho boja proti rakovine. Na kon-

Sun Safety and Skin Cancer

In June 2008 the ECL organised a sun safety workshop in Brussels, on the theme of using new media in campaigning, which was followed by an evening discussion at the European Parliament on Prevention and Early Diagnosis of Skin Cancer. At the conclusion of the Workshop it was proposed to include sun safety related activities in the strategy and goals focusing on issues related to prevention and early skin cancer detection.

World Cancer Day – February 4

February 4 has been designed as World Cancer Day from the year 2000. In 2007 the International Union Against Cancer (UICC) initiated a five-year prevention campaign focused on children, “To-Day’s Children, Tomorrow’s World”, with health-protection messages addressed to parents. In 2008 UICC declared a full-year theme “ I Love my Smoke-Free Childhood”, aiming to provide children with a smoke-free environment. The League against Cancer answered the call and prepared various activities urging parents and the public to protect children by making their homes and cars, and the public places where they play and live, smoke-free. Leaflets and posters containing a description of the dangers of second-hand smoke and their consequences were disseminated in schools, public places and via train-mail across the country.

grese sa zúčastnilo 3014 delegátov zo 126 krajín sveta, vrátane Ligy proti rakovine na Slovensku. V priebehu kongresu sa uskutočnil Svetový onkologický summit s účasťou viac ako 60 významných osobností, na ktorom sa pripravila Svetová deklarácia obsahujúca opatrenia k odvráteniu globálnej krízy rakoviny do roku 2020.

ECL konferencia a Valné zhromaždenie

Konferencia a Valné zhromaždenie ECL sa konali v Istambule v Turecku v dňoch 19. – 20. októbra s účasťou delegátov Líg proti rakovine z 18 európskych štátov. Konferencia bola príležitosťou vymeniť si názory a skúsenosti z rôznych oblastí programu Líg proti rakovine a iných spoločností. Na Valnom zhromaždení sa hovorilo o aktivitách ECL a prijal sa Akčný plán činnosti pre rok 2009 - propagovať zdravý životný štýl, zlepšiť prístup k účinným skríningovým programom, zaistiť cezhraničný prístup k diagnostike, k liečbe a rehabilitácii, podporiť ustanovenie a plnenie Národného plánu kontroly rakoviny vo všetkých európskych štátoch.

UDALOSTI

Liga proti rakovine bola pozvaná zúčastniť sa 5. októbra 2008 ako **čestný hosť na 85. Maratone mieru v Košiciach**. Výdatná pomoc zo strany pobočky Ligy proti rakovine v Košiciach vyústila do zaujímavého programu, ktorý sprevádzal toto významné podujatie. Propagáciu telesnej aktivity, zdravej výživy a boja proti obezite podporili niektorí členovia pobočky spolu s nadšenými medikmi, ktorí pomáhali v programe ako dobrovoľníci, priamou účasťou na maratónskom behu.

NGOs – to learn, share experiences and develop strategies. The Congress was attended by 3014 delegates from 126 countries, including the League against Cancer in Slovakia. During the Congress the World Cancer Summit, which brought together over 60 leaders, endorsed the World Cancer Declaration, which outlines the steps needed to reverse the global cancer crisis by 2020.

ECL Conference and General Assembly

The ECL Conference and General Assembly were held on October 19-20 in Istanbul, Turkey, with participation of Cancer League delegates from 18 European countries. The Conference offered exchange of views and experiences in areas concerned with the programmes of the Cancer Leagues and other societies. The General Assembly heard reports on ECL activities and accepted decisions on the Future Action Plan 2009 linked to the following strategic goals: to promote healthy lifestyle, to enhance access to effective cancer screening programmes, to ensure cross-border access to evidence-based diagnostics, treatment and support including rehabilitation, and to advocate establishment and functioning of a national cancer control programme in all European countries.

EVENTS

The League against Cancer was invited to participate as an **honorary guest in the 85th Marathon of Peace** held on October 5, 2008 in Košice. Thanks to effective assistance by the management of the League against Cancer Unit in Košice, an interesting programme was organised to accompany this exceptional event. Promotion of physical activity, healthy nutrition and the fight against obesity was accentuated by the active participation of some members of the Unit in the Marathon Run, together with enthusiastic medical students who helped in the programme as volunteers.

Na slávnostnom otvorení Centra pomoci v Bratislave dňa 16. októbra bolo pre nás potešením privítať prezidenta Ligy proti rakovine v Českej republike Prof. MUDr. Zdeňka Diebstbiera, DrSc., ktorý v svojom príhovore ocenil dlhoročnú úspešnú spoluprácu a partnerstvo pri riešení spoločných cieľov a spolu s prezidentkou Ligy proti rakovine Evou Sirackou otvoril Centrum pomoci symbolickým kľúčom.

At the opening ceremony held on October 16 in the Cancer Help Centre in Bratislava, we were delighted to welcome the president of the League against Cancer in the Czech Republic prof. MUDr. Zdeněk Dienstbier, DrSc. , who appreciated in his speech the long-year cooperation and partnership in pursuit of our shared aims and, together with the president of the League against Cancer Eva Siracká, opened the Centre with a symbolic key.

Predvianočný koncert organizovaný pravidelne od roku 1998 Advokátskou kanceláriou Čechová & Partners sa stal dlhoročnou tradíciou. Koncert, ktorý v roku 2008 oslávil svoje 10. výročie sa uskutočnil 28. novembra v Primaciálnom paláci v Bratislave. Hudobný večer, na ktorom účinkovali veľmi známi umelci priniesol výnos, ktorý bol venovaný na podporu letných a zimných prázdnin pre deti s onkologickými chorobami.

The pre-Christmas Benefit Concert, organised regularly since 1998 by the Advocacy Chamber Čechová and Partners, has become a long-time tradition. The 2008 concert celebrating the 10th anniversary took place in the Primatial Palace in Bratislava on November 28, with music by well-known artists. It brought proceeds for support of summer and winter vacations for children with cancer.

V rámci **35. Medzinárodného filmového festivalu EKOTOPFILM** bolo dňa 20. decembra Eve Sirackej, prezidentke Ligy proti rakovine udelené ocenenie Honour of Ekotopfilm za jej celoživotné zásluhy v boji proti rakovine. V rade 11. významných osobností ocenených v minulosti je prvou ženou zaradenou do Listiny cti.

In the framework of the **35th International Film Festival EKOTOPFILM**, Eva Siracká, president of the League against Cancer was awarded the Honour of Ekotopfilm on December 20, in recognition of her lifelong contribution and outstanding achievements in the fight against cancer. Joining a succession of 11 outstanding personalities honoured in the past, she is the first woman chosen to be placed on the Honour Roll.

AKO NÁJDETE VIAC INFORMÁCIÍ O LIGE PROTI RAKOVINE

Naša webová stránka www.lpr.sk

O nás - informácie o cieľoch Ligy proti rakovine a jej práci

Aktivity a projekty - informácie o širokom spektre aktivít a projektov, ich výsledkoch a úspechoch

Aktuálny projekt - aktuálne pripravovaný a realizovaný projekt

Centrum pomoci a jeho služby

Užitočné informácie a rady - odpovede na otázky každému, kto potrebuje radu, informácie o novinkách v onkológii a o rôznych službách

Ako nás môžete podporiť - spôsob podpory nášho programu a zoznam prispievateľov v aktuálnom mesiaci

Stiahnite si - logo LPR, kampane, tlačové správy

Partneri - informácie o partneroch podporujúcich náš program a špeciálne projekty

Kontakty - Informácie o Hlavnej kancelárii, pobočkách a kluboch LPR, Linke pomoci, iné kontakty

HOW TO FIND OUT MORE ABOUT THE LEAGUE AGAINST CANCER

Our homepage www.lpr.sk

About us - Information about the League against Cancer goals and how we work

Activities and projects - Information about the whole spectrum of our activities, their achievements and successes

Current project - Prepared and realised

Cancer Help Centre and its services

Useful information and advice - Answers questions of anyone who needs advice, provides information on new developments in oncology and on services

How to support us - Shows the way of support to our programme and presents a list of contributors in the current month

Download - Logo of the League against Cancer, information on campaigns, press releases

Partners - List of partners supporting our programme and special projects

Contacts - Information about the Head Office, Units, Clubs of the League against Cancer, Helpline and other useful links.

FINANČNÁ SPRÁVA

V roku 2008 mala Liga proti rakovine k dispozícii 64 206 588,51 Sk (2 131 268, 29 €) na realizáciu svojich aktivít. Z tejto sumy bolo vyčlenených 23 408 169,40 Sk (777 008,88 €) ako rezerva na projekty plánované v roku 2009. Keďže LPR nepoberá žiadnu priamu finančnú podporu od štátu, jej príjmy sú úplne závislé na daroch od sympatizujúcej verejnosti. Dôležitými zdrojmi je Deň narcisov a príjem z 2 % zo zaplatenej dane.

Naša činnosť sa v r. 2008 podstatne rozšírila a na jej dôležité projekty sa vynaložili veľké sumy peňazí. Ako je vidno zo správy, veľká časť získaných fondov sa použila na psychosociálnu starostlivosť o pacientov, ďalej na výskumné projekty, na rozvoj diagnostických a liečebných techník a metód, a na oblasť informácií, výchovy a prevencie, ktorá je dôležitou súčasťou boja proti nárastu incidencie a mortality. Administratívne náklady (zamestnanci a prevádzka), ktoré boli niečo pod 7 % sa týkali rôznych oblastí aktivít, ich administratívy a prevádzky.

FINANCIAL STATEMENT

The financial statement for the year 2008 shows that the LAC had 64 206 588,51 SK (2 131 268,29 €) available for its activities. Of the available fund, 23 408 169,40 SK (777 008,88 €) were put aside for projects planned for the year 2009. As the LAC does not receive any financial support from the government, its funds are entirely dependent on the generosity of our citizens. Important sources of revenue are the Daffodil Day campaign and the designation of 2% of income tax by the taxpayers.

Activities in 2008 expanded considerably and large sums of money were allocated to important projects. As seen from the report, great part of LAC revenues was destined to psychosocial patients' care followed by clinical and research projects including development of diagnostic and treatment techniques and methods , and the field of information, education and prevention considered as an important weapon to reduce cancer incidence and mortality. Administrative expenses (personnel, administration) amounting just under 7% of available funds, were related to various areas of activity and administrative functions.

SÚVAHA (v tis. Sk) / BALANCE SHEET (in thousands of SK)

AKTÍVA / ASSETS		
Stále aktíva / Fixed assets	k 31.12.2008 netto	k 31.12.2007 netto
Dlhodobý nehmotný majetok / Long-term intangible assets		
softvér / software	12	12
ostatný dlhodobý nehmotný majetok / other long-term intangible assets	7	7
Dlhodobý hmotný majetok / Long-term tangible assets		
pozemky / lands	13 518	11 737
stavby / buildings	43 009	5 192
samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí / machinery and equipment	1 886	215
dopravné prostriedky / transportation equipment	0	105
drobný dlhodobý hmotný majetok / other long-term tangible assets	35	35
ostatný dlhodobý hmotný majetok / other tangible fixed assets	241	
obstaranie dlhodobého hmotného majetku / acquisition of long-term tangible assets	0	15 395
poskytnuté preddavky na dlhod.hmot.majetok / advance payments for tangible fixed assets	84	10 807
Obežné aktíva / Current assets		
Zásoby / Inventory		
poskytnuté prevádzkové preddavky / advance payments made	2 013	1 949
Krátkodobé pohľadávky / Short-term receivables		
pohľadávky z obchod.styku / trade receivables		0
daňové pohľadávky / tax receivables	81	0
iné pohľadávky / other receivables	8	2
Finančný majetok / Financial assets		
pokladnica / cash on hand	9	191
bankové účty / bank accounts	32 512	14 301
obstaranie krátkodobých finančných investícií / acquisition short-term financial investments		15 512
Prechodné účty aktív / Temporary accounts of assets		
náklady budúcich období / deferred expenses	56	90
AKTÍVA CELKOM / TOTAL ASSETS	93 471	75 550

PASÍVA / LIABILITIES**Vlastné zdroje krytia stálych a obežných aktív/
Capital and reserves to cover fixed and currend assets** k 31.12.2008 k 31.12.2007

základné imanie / registered capital		51 619
nevysporiadaný výsledok hosp.minulých rokov / retained profit from prev.year	72 100	0
výsledok hosp.za účtovné obdobie / profit / loss current account	-5 201	22 154

Cudzie zdroje / External sources**Rezervy / Reserves**

krátkodobé rezervy / short-term reserves	158	150

Dlhodobé záväzky / Long-term liabilities

záväzky zo sociálneho fondu / social fund	30	16

Krátkodobé záväzky / Short-term liabilities

záväzky z obchodného styku / trade payables	781	730
záväzky voči zamestnancom / employee liabilities	279	509
zúčtovanie s inštitúciami sociálneho poistenia / due to and from social security institution and health insurance institutions	136	150
daňové záväzky / tax liabilities	48	220

Prechodné účty pasívne / Temporary accounts of liabilities

výdavky budúcich období / accrued expenses		0
výnosy budúcich období / deferred revenues ***	25 142	0

PASÍVA CELKOM / TOTAL LIABILITIES 93 473 75 548

*** z toho 23.408.169,40 Sk predstavuje časť príspevkov z podielu zaplatenej dane (2%), ktorá bude použitá na projekty v roku 2009

*** out of it 23.408.169,40 Sk, a part of the contributions from sharing of tax paid (2%) will be used for projects in the year 2009

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT (v tis. Sk) / INCOME STATEMENT (in thousands of SK)

NÁKLADY / EXPENSES	k 31.12.2008	k 31.12.2007
Spotreba materiálu / Consumed materials	3 521	2 825
Spotreba energie / Energy consumption	163	87
Opravy a udržiavanie / Repair and maintenance	14	51
Cestovné / Travel expenses	110	213
Náklady na reprezentáciu / Representation expenses	186	229
Ostatné služby / Other services	12 813	10 433
Mzdové náklady / Wages and salaries	4 725	4 653
Zákonné sociálne poistenie / Mandatory social security	1 197	996
Zákonné sociálne náklady / Mandatory social security expenses	116	85
Daň z nehnuteľnosti / Estate taxes	9	9
Ostatné dane a poplatky / Other taxes and fees	10	5
Kurzové straty / Exchange rate losses	1	1
Manká a škody / Shortages and damage	1	5
Iné ostatné náklady / Other expenses	755	186
Odpisy dlhodobého majetku / Depreciation expenses of intangible and tangible fixed assets	3 782	610
Zostatková cena predaného nehmot.a hmot.majetku / Net book value of intangible and tangible fixed assets sold	0	1 020
Poskytnuté príspevky organizačným zložkám / Contributions provided to organizational units	0	2 992
Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám / Contributions provided to other reporting units	1 507	8 692
Poskytnuté príspevky fyzickým osobám / Contributions provided to individuals	357	675
Poskytnuté príspevky z verejnej zbierky / Contributions provided from fundraising campaigns	16 483	
Náklady celkom / Total expenses	45 750	33 767

VÝNOSY / REVENUES

k 31.12.2008 k 31.12.2007

Tržby z predaja služieb / Sales of services	0	69
Aktivácia dlhodobého hmotného majetku / Capitalisation of tangible fixed assets	378	
Úroky / Interests	531	325
Iné ostatné výnosy / Other revenues	173	140
Tržby z predaja dlhodobého majetku / Revenues from disposal of intangible fixed assets and tangible fixed assets	0	950
Výnosy z krátkodobého finančného majetku / Revenues from short-term financial assets	269	429
Príspevky prijaté od organizačných zložiek / Contributions received from organizational units	3 161	2 992
Prijaté príspevky od iných organizácií / Contributions received from other organizations	6 680	6 652
Prijaté príspevky od fyzických osôb / Contributions received from individuals	1 876	23 225
Prijaté členské príspevky / Membership fees received	116	88
Príspevky z podielu zaplatenej dane (2%) / Contributions from sharing of tax paid ***	3 402	21 194
Prijaté príspevky z verejných zbierok / Contributions received from fundraising campaigns	24 212	
Výnosy celkom / Total revenues	40 798	56 064
Výsledok hospodárenia pred zdanením / Net profit or loss before taxes	-4 952	22 297
Daň z príjmov / Income tax	249	143
Výsledok hospodárenia po zdanení / Net profit or loss after taxes	-5 201	22 154

*** Príspevky z podielu zaplatenej dane (2%) predstavovali v roku 2008 sumu 26.810.657,- Sk, z ktorej čiastka 3.402.487,60 Sk bola použitá do 31.12.2008. Zvyšná čiastka vo výške 23.408.169,40 Sk bude použitá na projekty v roku 2009.

*** Contributions from sharing of tax paid (2%) represented in the year 2008 the sum 26.810.657,- Sk out of which 3.402.487,60 Sk were used in the year 2008. The remaining 23.408.169,40 Sk were reserved for projects planned in the year 2009.

NÁKLADY NA PROJEKTY, ČINNOSŤ A PREVÁDZKU / EXPENSES ON PROJECTS, ACTIVITIES AND OPERATIONS

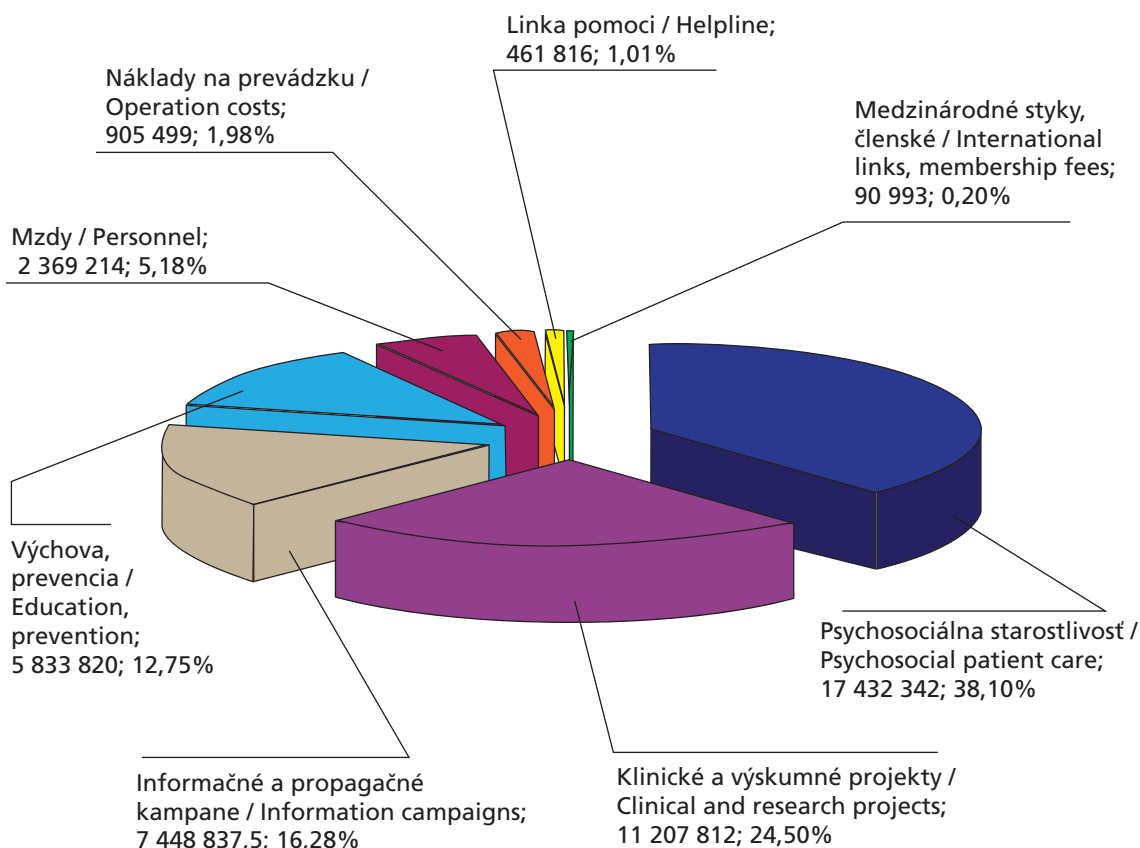
k 31.12.2008

v Sk / in SK

Psychosociálna starostlivosť / Psychosocial patient care	17 432 342
Klinické a výskumné projekty / Clinical and research projects	11 207 812
Informačné a propagačné kampane / Information campaigns	7 448 838
Výchova, prevencia / Education, prevention	5 833 820
Mzdy / Personnel	2 369 214
Náklady na prevádzku / Operation costs	905 499
Linka pomoci / Helpline	461 816
Medzinárodné styky, členské / International links, membership fees	90 993

Spolu / Total

45 750 335

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Pre občianske združenie Liga proti rakovine SR

Uskutočnila som audit priloženej účtovnej závierky občianskeho združenia Liga proti rakovine SR, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2008, výkaz ziskov a strát a poznámky za rok končiaci k tomuto dátumu, ako aj prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalších vysvetľujúcich poznámok.

Vedenie občianskeho združenia je zodpovedné za zostavenie a objektívnu prezentáciu tejto účtovnej závierky v súlade so Zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z.z. v znení jeho dodatkov. Táto zodpovednosť zahŕňa návrh, implementáciu a zachovávanie interných kontrol relevantných pre prípravu a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti v dôsledku podvodu alebo chyby, ďalej výber a uplatňovanie vhodných účtovných zásad a účtovných metód, ako aj uskutočnenie účtovných odhadov primeraných za daných okolností.

Mojou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku na základe auditu. Audit som uskutočnila v súlade s Medzinárodnými auditorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov mám dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby som získala primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od rozhodnutia audítora, vrátane posúdenia rizika významných nesprávností v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy interné kontroly relevantné pre zostavenie a objektívnu prezentáciu účtovnej závierky v účtovnej jednotke, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však za účelom vyjadrenia názoru na účinnosť interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej obsahuje zhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosti účtovných odhadov uskutočnených manažmentom, ako aj zhodnotenie prezentácie účtovnej závierky ako celku.

Som presvedčená, že auditorské dôkazy, ktoré som získala, poskytujú dostatočné a vhodné východisko pre môj názor.

Podľa môjho názoru účtovná závierka poskytuje pravdivý a objektívny pohľad na finančnú situáciu občianskeho združenia k 31. decembru 2008, na výsledky jeho hospodárenia za rok končiaci k danému dátumu v súlade so Zákonom o účtovníctve.

Bratislava, 30. marca 2009

Ing. Edita Čechová
Licencia SKAU č. 737
841 05 Bratislava
Nad lúčkami 55

REPORT OF INDEPENDENT AUDITORS

For the Liga proti rakovine SR

We have audited the accompanying financial statements of Liga proti rakovine SR, which comprises the balance sheet as of 31 December 2008, the profit and loss account for the year then ended and the notes thereto, as well as the summary of important accounting principles and accounting methods and other explanatory notes.

The company management is responsible for the preparation and the objective presentation of these financial statements in accordance with the Accounting Act No. 431/2002 Coll., as amended. This responsibility includes proposing, implementing and maintaining internal audits relevant for the preparation and the objective presentation of the financial statements, which are free from material misstatement due to a fraud or a mistake, furthermore choosing and applying appropriate accounting principles and accounting methods, as well as making accounting estimates, reasonable under given circumstances.

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with the International Standards on Auditing. These standards require that we meet ethical requirements, plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

The audit includes conducting procedures to obtain audit evidence supporting the amounts and disclosures in the financial statements. The chosen procedures depend on the auditor's decision, including assessing the risk of material misstatement in the financial statements, either due to a fraud or due to a mistake. In assessing this risk, the auditor takes into account internal audits relevant for the preparation and the objective presentation of the financial statements in the accounting unit, in order to propose auditing procedures appropriate under given circumstances, however, not for the purpose of expressing an opinion on the efficiency of internal audits of the accounting unit. Furthermore, the audit includes evaluating the appropriateness of the accounting principles and accounting methods used and the reasonableness of the accounting estimates made by the management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the obtained audit evidence provides a sufficient and reasonable basis for our opinion.

In our opinion, the financial statements present a fair and objective view of the financial position of Liga proti rakovine SR as of 31 December 2008, the results of operations and the cash flows for the year then ended in accordance with the Accounting Act.

Bratislava, 30 March 2009

Ing. Edita Čechová
SKAU Licence No. 737
84105 Bratislava
Nad lúčkami 55

Spôľahlivosť, nádej, humanita, solidarita – to sú stavebné kamene, na ktorých Liga proti rakovine buduje s pomocou celej spoločnosti lepšiu budúcnosť pre súčasnú a následnú generáciu.

Spojme všetky sily, aby sme prevenciou, úspešnou liečbou, pokrokom vo vede a starostlivosťou o pacientov a ich rodiny zabránili zbytočným utrpeniam a úmrtiam na zákernú chorobu.

Reliability, trust, humanity, solidarity – foundation stones on which the League against Cancer builds up together with the help of the whole society better future for the present and subsequent generation.

Bringing together all forces in prevention, effective treatment based on progress in research and in care for patients and their families we can prevent unnecessary suffering and deaths from treacherous disease.

Fotografie použité vo Výročnej správe / Photographs used in the Annual Report:

archív Ligy proti rakovine / archive of the League against Cancer Slovakia

archív Klubu detskej nádeje / archive of the Children's Hope Club

archív Dr. Peter Kresánek, CSc. - Public Consult, s.r.o. / archive of Dr. Peter Kresánek, CSc. - Public Consult, s.r.o.

Liga proti rakovine SR
Brestová 6, 812 02 Bratislava
Bankový účet: VÚB Bratislava - mesto
Č. účtu: 104 832-012/0200

ISBN 978-80-89201-37-2

www.lpr.sk